

Žiaľ, v Holywoode sa toho dialo oveľa menej ako v New Yorku. Stay Hungry bola moja prvá skúsenosť s tým, ako možno zbabrať filmový marketing. V čase svojej aprílovej premiéry film dostal dobré kritiky, ale utrpel fiasko u divákov: hrali ho iba desať či dvanásť týždňov, až z kín nadobro vymizol. Problém bol v tom, že publicisti a ľudia z marketingu v United Artists (Spolku umelcov) nedokázali urobiť vhodnú propagáciu. Rafelson ma pred premiérou prizval na ich schôdzu a tam sa bavili o vyvesení plagátov v posilňovniach. Potom, keď film už bežal v kinách, zavolali mňa a Sally Fieldovú do The Mike Douglas Show (Show Mikea Douglasa), kde sme päťdesiatročnému moderátorovi ukazovali, ako treba cvičiť. Pri každom spomínanom kroku som mal pocit, že ideme nesprávnym smerom. Stay Hungry sa mal predávať ako obraz Boba Rafelsona – „od režiséra filmu Five Easy Pieces (Päť ľahkých kúskov)!“ — a rozmer cvičenia mali nechať ako prekvapenie. Divácky dojem pri odchode z predstavenia by bol niečo ako: “To je celý Rafelson. Vždy nás zavedie do nejakého zvláštneho sveta.”

Hoci mi môj inštinkt hovoril, že ten marketing je trápny, nemal som dostatočne vycibrený vkus a hlavne dosť sebavedomia, aby som to povedal nahlas. Očakával som, že štúdio toho zorganizuje oveľa viac. Až neskôr som zistil, že štúdiá pracujú podľa určitých vzorcov. Ak len trochu vytrčíte z ich škatuľky, nevedia, čo s vami.

Ani Rafelson nebol nadšený, no problém s režisérmi, ktorí už majú určitú reputáciu je v tom, že sa ľahko stanú najhoršími nepriateľmi samých seba. Chcú robiť všetko sami, od strihania upútavky až po reklamu. A nemôžete im nič povedať. Potom začína veľký boj, pričom o víťazovi zvyčajne rozhodne text v spodnej časti zmluvy vytlačený drobným písmom. V tomto prípade to bolo štúdio. Bob šiel do tvrdých potýčok s ľuďmi z marketingu, ale k ničomu to nevedlo. Len ho označovali ako nevhodného do tímovej práce.

No jedno pozitívum z toho predsa len vzišlo. Na základe roly v Stay Hungry som konečne našiel agenta. Bol ním Larry Kubik, ktorého malá agentúra Film Artists Management (Manažment filmových umelcov) zastupovala aj Jona Voighta a Sylvestera Stallone. Každú chvíľu mi volal, no s nevhodnými ponukami. Hľadal hlavné roly, na ktoré by som sa hodil, no medzitým sme odmietali množstvo podradných úloh. Ktosi chcel, aby som hral vyhadzovača. Ďalší ponúkal rolu

nacistického dôstojníka, zápasníka, futbalistu, väzňa. Nikdy som nevzal také ponuky, lebo som si vravel: „Toto nepresvedčí nikoho, že si sa sem prišiel stať hviezdou.”

Bol som veľmi rád, že som si mohol dovoliť povedať nie. S príjmom z môjho podnikania som peniaze za herectvo nepotreboval. Nikdy som nechcel byť vo finančne neistej pozícii, ktorá by ma nútila prijať rolu, ktorá sa mi nepáči. Videl som to všade okolo seba, hercov a hudobníkov, ktorí si chodili zacvičiť do mojej posilňovne. Jeden z nich sa raz post'ažoval: „Tri dni som hral rolu zabijaka a som strašne rád, že to už mám za sebou.”

„Ak sa ti to nepáčilo, prečo si to robil??” spýtal som sa.

„Dali mi za to dvetisíc dolárov. Musím platiť nájomné za byt.”

Mohli by ste namietat', že bez ohľadu na rolu je vždy dobré trénovať pohyb pred kamerou. No ja som cítil, že som zrodený pre hlavné úlohy. Musel som byť na plagátoch, musel som byť ten, čo bude film predávať. Samozrejme som si pritom uvedomoval, že každému okrem mňa to pripadá ako bláznovstvo. Bol som však presvedčený, že jediný spôsob, ako získať hlavnú rolu je ten, že budem správať tak, akoby som ju už mal na dosah a pritom drieť do úmoru. Ak neveríte sami sebe, ako vám potom majú veriť ostatní?

Už pred Stay Hungry sa o mne v posilňovni hovorilo, že odmietam prácu vo filme. Občas niekto zavolať a spýtal sa: „Môžete nám poslať zopár silákov na pohovor?” Niektorí šli a koordinátor kaskadérov alebo režisérov asistent im povedali: „Chceme od vás, aby ste sa vyškriabali na túto strechu, prešprintovali na druhú stranu, predviedli pästný súboj a potom zoskočili zo strechy na kaskadérsku žinenku...” V duchu som si vravel: „Toto nie je práve to, čo ti vybuduje kariéru herca v hlavných úlohách,” a odkázal som im, že nemám záujem.

„Ale ty sa nám páčiš. Aj režisérovi sa páčiš. Si z nich najvyšší, dobre vyzeráš, si v správnom veku. Dáme ti tisíc sedemsto dolárov na deň.”

„Tisíc sedemsto dolárov na deň je dobrá ponuka, ale ja tie peniaze nepotrebujem,” povedal som.

„Dajte ich niektorému z mojich priateľov, potrebujú ich oveľa viac.”

Larry s mojou priberčivosťou nemal problém, ale jeho obchodného partnera Craiga Rumara poriadne vytáčalo, keď nás videl tie ponuky odmietat'. Vždy som začal mať obavy v čase, keď bol Larry na dovolenke. Craig mi vtedy zavolať a povedal: „Neviem, či sa mi podarí niečo pre teba získať. Nikto teraz nefilmuje. Všetko sa presúva do zahraničia. Je to tu veľmi tvrdé. Čo by si povedal na reklamu?”

Larryho najväčší triumf v tom roku bol, že po mnohých a mnohých pokusoch sa mu podarilo vybaviť mi osobné stretnutie s Dinom De Laurentiisom. Dino bol vo filmovom biznise legenda. Produkoval také klasiky ako La Strada (Cesta) Federica Felliniho (1954), ale tiež prázdninové hity ako Barbarella (1968) a niekoľko prepadákov. Najprv zbohatol a potom prišiel na mizinu, keď robil filmy v Taliansku. Vrátil sa do Hollywoodu a v poslednom čase sa viezol na neuveriteľnej vlne s filmami Serpico, Death Wish (Posledné želanie), Mandingo a Three Days of the Condor (Tri dni kondora). Rád adaptoval na filmové plátno komiksy a práve hľadal niekoho do roly Flasha Gordona.

Keď sme s Larrym vošli do Dinovej kancelárie, bolo to presne ako v scéne z Krstného otca. Dino sedel za svojím stolom na jednom konci miestnosti a na druhom konci za nami bol De Laurentiisov známy z Talianska, producent Dino Conte.

De Laurentiis vyzeral ako veľký vládca. Mal svoj obrovský starožitný písací stôl: dlhý a široký, a možno aj trochu vyšší než je štandard. „Fíha, to je ale stôl,” pomyslel som si. Dino bol šťúply chlapík, veľmi nízky, a ja som mal nutkanie povedať niečo zdvorilé a zároveň vtipné. Z úst mi nakoniec vyletelo: „Načo je takému malému chlapovi ako ste vy taký veľký stôl?”

Pozrel sa na mňa a povedal: „Mate cuzi prívuk. Nemošem vas vyušit. Nemošete byt Flash-a Gordon. Flash-a Gordon je Amerikan. Tak.”

Myslel som si, že žartuje. „Čo tým chcete povedať, že JA mám prívuk?” spýtal som sa. „A čo potom VY?” Celé sa to začalo rúcať. De Laurentiis nám oznámil: „Stretnutie sa skončilo,” a Larry a ja sme počuli Dina Conteho za našimi chrbtami vstať a povedať: „Nech sa páči tadiaľto.”

Larry vybuchol hneď, ako sme vyšli na parkovisko.

„Minúta a štyridsať sekúnd!” vykrikoval. „Toto bolo najkratšie stretnutie

s producentom, aké som kedy zažil, a to len preto, že ty si sa rozhodol to pošťvať! Vieš, ako dlho som na tomto poondiatom stretnutí pracoval? Vieš, koľko mesiacov mi trvalo dostať sa do tejto pokašľanej kancelárie? A ty chlapíkovi povieš, že je malý namiesto opaku? Že je veľký, že je oveľa väčší, než si si myslel? Že je monštrum! Že je veľký ako Wilt Chamberlain! Alebo čo takto sa úplne vykašľať na ten stôl a len si sadnúť a porozprávať sa s ním o tvojej hereckej kariére?"

Uvedomil som si, že je to tak. Môj podrezaný jazyk mi skrížil cestu.

Zas a znova.

„Čo ti mám na to povedať?" vravím Larrymu. „Máš pravdu. Bol to jasný čelný náraz. Mrzí ma to." Čelo bol výraz, ktorý som pochytil od môjho priateľa kulturistu Billa Drakea, ktorý ho často používal. „Pozri na toho Archieho Bunkera," povedal napríklad. „To je ale čelo!" čo znamenalo niečo ako tupý idiot.

Trvalo vyše roka od natočenia Stay Hungry, než som získal ďalšiu hlavnú rolu: šlo o epizódu v populárnom televíznom seriáli The Streets of San Francisco (V uliciach San Francisca) s Karlom Maldenom a Michaelom Douglasom v úlohe policajných detektívov. V epizóde Priamy zdvih majú vystopovať postavu, ktorú hrám ja, teda kulturistu, ktorému prasknú nervy a nechtiac zlomí krk dievčaťu, lebo sa vysmievalo z jeho tela. Vyšetovanie ich zavedie do hĺbky fiktívnej kulturistickej a zápasníckej scény v San Franciscu, a to znamenalo, že som získal malé roličky pre Franca a mnohých ďalších priateľov. Bolo fajn mať tam pokope celú partiu z Gold's Gym. Zhodou okolností sa to všetko dialo iba niekoľko týždňov pred súťažami Mr. Universe a Mr. Olympia 1976, takže chlapci sa viac sústreďovali na prípravu než na vystupovanie pred kamerou a svojimi neustálymi odchodmi na tréning režiséra poriadne vytáčali.....

KAPITOLA 17

Manželstvo a filmy

Keď si určíte dátum a poviete: „Dobre, takže 26. apríla budúceho roku budeme mať svadbu," vôbec netušíte, či budete alebo nebudete práve vtedy natáčať film. Ako sa začal krátiť rok 1986, snažil som sa natáčanie Predátora posunúť o niekoľko týždňov, no producent Joel Silver sa obával, že keby sme čakali, mohlo by nastať obdobie dažďov. Tak som sa štyridsaťosem hodín predtým, ako som mal stáť pred oltárom, ocitol hlboko v mexickej džungli, neďaleko trosiek mayského mesta

Palenque. Po prvý raz v živote som si musel požičať súkromné lietadlo, aby som mal istotu, že sa vrátim včas a stihnem v Hyannis Port predsvadobnú hostinu.

V deň, keď bol naplánovaný môj odchod, ma všade prenasledoval profesionálny zápasník Jesse Ventura. Natáčali sme v džungli akčnú sekvenciu a on sa schovával v kroví mimo scény. Mal som revať na ostatných chlapov: „K zemi! K zemi!” No medzitým sme počuli Jesseho, ako si pospevuje tým svojím hlbokým hlasom: „i do, i do, i do (dobre, dobre, dobre).” Hrozne sme sa na tom rehotali a kazili klapku za klapkou. Režisér nám stále vyčítal: „Prečo sa poriadne nesústredíte?”

Maria nebola nadšená, že som nestihol záverečné prípravy. Chcela, aby som bol na svadbe prítomný telom aj duchom, no keď som pricestoval, moja myseľ bola ešte stále pri filme. Predátor mal veľké problémy a—či už je to tak správne, alebo nie— z pohľadu divákov sa úspech alebo neúspech filmu pripisuje hlavnej hviezde. Povrávalo sa, že sa jeho výroba bude musieť zastaviť, a keď sa to raz filmu stane,

vždy je tam veľká hrozba, že sa už nikdy znova nezačne. Bol to nebezpečný moment mojej kariéry. Samozrejme, že som sa snažil sústrediť na svadbu, no nepodarilo sa mi to na 100 percent. Medzitým sa niektorí hostia čudovali, prečo je ženích ostrihaný na ježka. Snažil som sa užiť si to čo najviac a hoci situácia nebola ideálna, predsa len to bola dobrodružná a veselá udalosť. Zatváral som uši pred hororovými historkami mojich priateľov o manželskom živote. „Ha! A teraz sa budete už len hádať, kto má vymeniť plienku.” Alebo: „Aké jedlo spôsobí, že žena prestane byť ochotná ti ho vyfajčiť? Svadobná torta!” Alebo: „Chlapče milý, len počkaj, až sa tá tvoja dostane do menopauzy.” Ničomu z toho som nevenoval pozornosť. „Len ma nechajte do toho spadnúť,” vravel som im. „Nepotrebujem vaše varovania.”

Všetko sa dá preanalyzovať. Vždy sa nájdu aj negatíva. Čím viac viete, tým menej máte tendenciu konať. Keby som bol vedel všetko o nehnuteľnostiach, filmoch a kulturistike, nebol by som do toho šiel. To isté som cítil pri manželstve: možno by som to nebol urobil, keby som vopred vedel, čo všetko ma čaká. Do čerta s tým! Vedel som, že pre mňa je Maria tá najlepšia žena na svete a na ničom inom nezáležalo.

Často prirovnávam život k horolezectvu. Nielen preto, že aj tam prebieha určitý zápas, ale tiež preto, že samotné lezenie mi prináša aspoň toľko radosti, ako dosiahnutie vrcholu. Predstavoval som si manželstvo ako celé pohorie fantastických výziev, jeden hrebeň za druhým: plánovanie svadby, svadba, rozhodovanie, kde budeme bývať, kedy budeme mať deti, koľko budeme mať detí, aké škôlky a školy pre ne vyberieme, ako ich do tých škôl dostaneme, a tak ďalej, a tak ďalej. Zatiaľ som dobyl svoj prvý vrchol, teda plánovanie svadby. Uvedomil som si totiž, že je to proces, ktorý nemôžem zastaviť ani zmeniť. Nezáležalo na tom, čo si ja myslím o tom, aké by sme mali mať obrusy, čo budeme jesť, či koľko by sme mali mať hostí. Skrátka som sa zmieril s tým, že nad tým nemám žiadnu kontrolu. Všetko bolo v dobrých rukách a ja som vedel, že sa o nič nemusím starať.

Čo sa týka manželstva, ja aj Maria sme boli opatrní a dosť dlho sme čakali: ona mala tridsať a ja tridsaťsedem. V rámci pracovnej kariéry sme boli obaja ako rakety. Hneď po našich zásnubách ju povýšili na spolukomentátorku

CBS Morning News (Ranných správ televízie CBS), a čoskoro prešla na podobne vysoko platenú a vychytenú pozíciu v NBC. Tieto miesta boli viazané na New York, no dal som jej jasne najavo, že jej nikdy nebudem stáť v ceste. „Ak bude musieť naše manželstvo fungovať na oboch pobrežiach, nejako to spolu zvládneme“, povedal som jej, takže sme sa tým teraz vôbec nemuseli zaoberať. Vždy som bol presvedčený, že so svadbou treba počkať, až kým je človek finančne zabezpečený a má za sebou najťažšie zápasy svojej kariéry. Počul som mnohých športovcov, zabávačov a podnikateľov, ako sa sťažujú: „Najväčší problém je v tom, že moja manželka chce, aby som sedel doma, no ja pre svoju prácu potrebujem viac času.“ To sa mi vôbec nepáčilo. Nie je fér dostať manželku do pozície, keď sa vás musí pýtať: „A čo ja?“ len preto, že pracujete štrnásť či osemnásť hodín denne, aby ste si vybudovali kariéru. Vždy som chcel byť pred svadbou finančne zabezpečený, lebo väčšina manželstiev sa rozpadá kvôli peniazom.

Väčšina žien vstupuje do manželstva s očakávaním istej pozornosti, ktoré sa obvykle zakladá na manželstve ich rodičov. V Hollywoode bol zlatým štandardom manželskej vernosti Marvin Davis, miliardár a majiteľ ropných polí, ktorý vlastnil spoločnosť 20th Century Fox, Pebble Beach Resorts (Rezorty s kamienkovými plážami - populárne letoviská pre bohatých – pozn. prekl.) a hotel Beverly Hills. S Barbarou, matkou jeho piatich detí, bol ženatý päťdesiattri rokov. Všetky ženy boli z Marvina Davisa namákko. Boli sme u nich na večeri a Barbara sa chválila: „Marvin nespal bezo mňa ani jedinú noc. Vždy, keď ide na služobnú cestu, sa v ten istý deň vráti domov. Nikde nezostáva na noc. A keď to musí byť, vezme ma so sebou.“ A manželky hneď vyčítali svojim manželom: „Prečo nie si ako on?“ Alebo, ak bola manželka na dosah, nenápadne do manžela drgla, prípadne ho pod stolom kopla. Pochopiteľne, krátko po Marvinovej smrti v roku 2004 časopis Vanity Fair uverejnil článok o tom, že bol finančne na dne a Barbare zostali na krku ich filantropické kauzy a hlavne kopa dlhov. Len potom bolo veľa hollywoodskych manželiek na neho poriadne naštvaných.

Sám sebe som sľúbil, že nikdy nebudeme musieť použiť Mariine peniaze—ani peniaze, ktoré zarobí, ani peniaze od jej rodiny.

Neženil som sa s ňou kvôli tomu, že pochádzala z bohatých kruhov. V tom čase som mal zarobiť 3 milióny za Predátora a pokiaľ by bol divácky úspešný, za ďalší projekt by som dostal 5 miliónov a za nasledujúci 10. Mohli sme si už totiž dovoliť takmer zdvojnásobiť moje „požiadavky“ na každý ďalší film. Nevedel som, či raz budem bohatší, než jej starý otec Joseph P. Kennedy, no cítil som v kostiach, že sa nikdy nebudeme musieť spoliehať na Shriverovské či Kennedyovské peniaze. Čo bolo Mariine, to bolo jej. Nikdy som sa nepýtal, koľko majetku vlastne má, ani koľko majú jej rodičia. Dúfal som, že majú toľko, koľko vždy mať chceli, no vôbec ma to nezaujímalo.

Vedel som aj to, že Maria nebude chcieť žiť v dvojizbovom prenajatom byte. Musel som jej zabezpečiť podobnú životnú úroveň, na akú bola zvyknutá.

Spolu s mojou mladou manželkou sme boli veľmi hrdí na to, čo sme už dosiahli. Hneď po našich zásnubách vybrala dom, ktorý som jej mal kúpiť. Bol oveľa parádnejší a luxusnejší než ten, v ktorom sme spolu začínali. Naš nový domov mal šesť izieb, štyri kúpeľne a 3600 štvorcových metrov. Bola to rezidencia v španielskom štýle na dvoch akroch horského hrebeňa na Pacific Palisades. Kam ste sa pozreli, všade rástli nádherné platany a mali sme tam výhľad na celú kotlinu. Naša ulica sa volala Evans Road a viedla hore kaňonom do Štátneho parku Willa Rogersa, v ktorom boli úžasné turistické a jazdecké chodníky a tiež veľa miest, kde sa dalo hrať pólo. Park bol tak blízko, že sme tam s Mariou chodievali na koňoch. Bolo to, akoby sme mali od rána do noci k dispozícii obrovské ihrisko. Počas mesiacov tesne pred svadbou som sa venoval propagácii Komanda, natáčaniu Špinavej Dohody—akčného filmu, ktorý som sľúbil Dinovi De Laurentiis—a príprave na Predátora. Maria mala v New Yorku ešte viac práce než ja, no vždy sme si našli čas na renovovanie a zariaďovanie. Rozšírili sme bazén, pridali vaňu s tryskami, vybudovali kozub podľa svojich predstáv, opravili dlaždičky a osvetlenie a upravili stromy. Pod domom, kde sa svah zvažoval smerom k tenisovému kurtu, sme dali vyhlbiť a vyrovnať miesto, ktoré po dobudovaní slúžilo ako tenisový prístrešok, miesto pre zábavu a ďalší priestor pre hostí. Maria vybrala záclony a textilie, no keď som

NAJÚŽASNEJŠÍ PRÍBEH NAŠICH ČIAS O ÚSPECHU IMIGRANTA

Jeho príbeh je jedinečný a jedinečne zábavný. Arnold osobne ho brilantne rozpovie na stranách knihy Total Recall.

Narodil sa v časoch hladomoru v malom rakúskom meste ako syn prísneho policajného náčelníka. Sníval o tom, ako odíde do Ameriky a stane sa šampiónom v kulturistike a filmovou hviezdou.

Keď mal 21 rokov, žil v Los Angeles a získal titul Mr. Universe.

Počas piatich rokov sa naučil anglicky a stal sa najlepším kulturistom na svete.

Počas desiatich rokov získal vysokoškolský titul a stal sa milionárom vďaka podnikaniu s realitami, záhradnou architektúrou a kulturistikou. Taktiež sa stal víťazom Zlatého Glóbu za svoj debut ako herec vo filme *Stay Hungry* (Zostaň hladný).

Počas dvadsiatich rokov sa stal najväčšou filmovou hviezdou, manželom Marie Shriver a objavujúcim sa lídrom Republikánov, pričom bol členom rodiny Kennedyovcov.

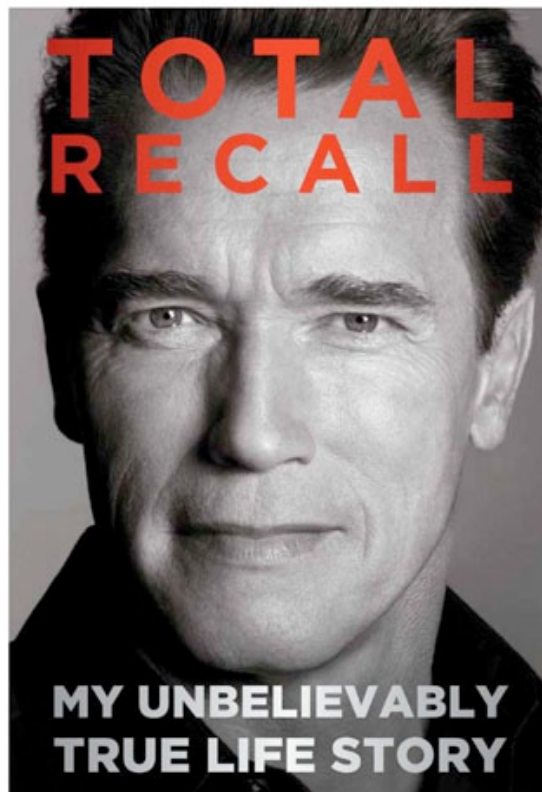
Po tridsiatich šiestich rokoch po tom, čo prišiel do Ameriky, bol mužom, ktorého priatelia kulturisti prezývali ako "rakúsky dub", bol zvolený za guvernéra Kalifornie, siedmej najväčšej ekonomiky sveta.

Viedol tento štát počas rozpočtovej krízy, prírodných katastrof a politických nepokojov, bojoval za lepšie životné prostredie, volebné reformy a riešenia dvoch politických strán.

S Mariou Shriver vychoval štyri úžasné deti. Po prepuknutí škandálu o nevere sa priznal a pokúšal sa udržať rodinu pohromade.

Až doteraz nikdy nerozpovedal celý svoj životný príbeh svojimi vlastnými slovami.

Tu je Arnold a jeho Total Recall.

Dátum vydania: 25. 4. 2013

Počet strán: 640

ISBN: 9788089632060

Jazyk: Slovenský

Cena: 24,90 Eur

Rozmer: 160x240mm

OBSAH

KAPITOLA 1	Preč z Rakúska	3
KAPITOLA 2	Budovanie tela	21
KAPITOLA 3	Spoved' tankistu	37
KAPITOLA 4	Mr. Universe	47
KAPITOLA 5	Pozdravy z Los Angeles	79
KAPITOLA 6	Leniví bastardi	99
KAPITOLA 7	Expertí na mramor a kameň	117
KAPITOLA 8	Učím sa po americky	133
KAPITOLA 9	Najväčšia prehliadka svalov všetkých čias	151
KAPITOLA 10	Zostaň hladný	173
KAPITOLA 11	Pumping Iron	197
KAPITOLA 12	Dievča snov	221
KAPITOLA 13	Maria a ja	239
KAPITOLA 14	Čo nás nezabije, to nás posilní	261
KAPITOLA 15	Ako som sa stal Američanom	283
KAPITOLA 16	Terminátor	297
KAPITOLA 17	Manželstvo a filmy	323

KAPITOLA 18	Smiešne načasovanie	355
KAPITOLA 19	Skutočný život Terminátora	381
KAPITOLA 20	Posledný akčný hrdina	407
KAPITOLA 21	Starosti so srdcom	423
KAPITOLA 22	Rodinný typ	447
KAPITOLA 23	Politický návrh	463
KAPITOLA 24	Totálne odvolanie	491
KAPITOLA 25	Guvernátor	515
KAPITOLA 26	Návrat	537
KAPITOLA 27	Kto potrebuje Washington?	553
KAPITOLA 28	Skutočný život guvernátora	563
KAPITOLA 29	Tajomstvo	591
KAPITOLA 30	Arnoldove pravidlá	603
	PodĎakovanie a zdroje	621
	Index	625

KAPITOLA 1

Preč z Rakúska

NARODIL SOM SA v roku, keď panoval hladomor. Písal sa rok 1947 a Rakúsko bolo okupované spojeneckými armádami, ktoré porazili Hitlerovu Tretiu ríšu. V máji, dva mesiace pred mojim narodením, vypukli vo Viedni nepokoje spôsobené hladom a v Štajersku, juhovýchodnej provincii, kde sme žili, bol nedostatok jedla rovnako dramatický. O mnoho rokov neskôr, vždy, keď mi moja matka chcela pripomenúť, koľko toho s otcom museli obetovať, aby ma vychovali, zvykla mi rozprávať, ako si razila cestu po vidieku a zháňala potravu od statku k statku, aby získala trochu masla, cukru a nejaké zrno. Niekedy jej nebolo aj tri dni. Zvykli to nazývať „*Hamstern*“, čiže robenie zásob, ako keď škrečok zbiera oriešky; zháňanie jedla bolo celkom bežné.

Thal bol názov dediny, ktorá bola pre nás celkom typická. Celú populáciu tvorilo niekoľko sto rodín, ich domy a farmy zoskupené v malých osadách pospájané chodníkmi a poľnými cestami. Nespevnená hlavná cesta sa tiahla niekoľko kilometrov hore a dole alpskými kopcami pokrytými poliami a borovicovými lesmi.

Veliace britské sily sme videli málokedy – len občas sme zazreli prechádzať nákladné auto s vojakmi. Avšak východnú oblasť okupovali Rusi a o tých sme vedeli až príliš dobre. Začala sa Studená vojna a všetci sme žili v strachu, že sa k nám priženú ruské tanky a zhltnú nás sovietske impérium. Kňazi v kostole strašili zhromaždených hroznými príbehmi o Rusoch, ktorí strieľali deti v náručí ich matiek.

Náš dom sa nachádzal na kopci pri ceste a počas môjho dospievania bolo bežné, že som po nej videl prejsť sotva dve či tri autá denne. 90 metrov priamo oproti našim dverám sa nachádzali pozostatky starého hradu, ktorý pochádzal z feudálnych čias.

Na ďalšom kopci sa nachádzal úrad starostu; katolícky kostol, kam nás všetkých mama nútila chodiť na nedeľnú omšu; miestny *Gasthaus*, alebo hostinec, ktorý bol spoločenským srdcom dediny a základná škola, ktorú som navštevoval ja aj môj brat Meinhard, ktorý bol odo mňa o rok starší.

V mojich najranejších spomienkach vidím matku, ako perie bielizeň a otca, ako odhadzuje uhlie. Nemal som viac ako tri roky, ale obraz otca mám v mojej mysli obzvlášť ostrý. Bol to veľký chlap atletickej postavy a veľa vecí si vedel spraviť sám. Každú jeseň nám priviezli zásoby uhlia na zimu. Bola to celá fúra vysypaná pred našim domom. Pre otca to bola príležitosť, aby mne a Meinhardovi dovolil, nech mu pomôžeme prenosiť ho do pivnice. Vždy sme boli veľmi pyšní, že mu môžeme pomáhať.

Môj otec aj mama boli obaja pôvodom z robotníckych rodín - továrenskí pracovníci zo vzdialenejšieho severu, ktorí poväčšine pracovali v oceliarskom priemysle. Stretli sa v meste Mürrzuschlag počas chaosu, ktorý nastal na konci druhej svetovej vojny. Moja matka Aurélia Jadry tu pracovala ako úradníčka v centre pre distribúciu potravín, ktoré sa nachádzalo v mestskej radnici. Mala niečo málo po dvadsiatke a bola vojnovou vdovou - jej manžela zabili vo vojne sotva osem mesiacov potom, ako sa zosobášili. Keď jedno ráno pracovala ako obvykle za svojim stolom, všimla si môjho otca, ktorý práve prechádzal cez ulicu - bol to postarší chlapík na prahu štyridsiatky, avšak vysoký a s pekným zovňajškom, mal na sebe žandársku uniformu, čo bola vtedajšia vidiecka polícia. Mama bola zbláznená do mužov v uniforme a tak ho odvtedy každý deň pozorovala. Zistila si, kedy mu začína zmena a dala si záležať na tom, aby bola v tom čase za stolom. Zvykli sa porozprávať cez otvorené okno a vždy mu dala niečo pod zub, čokoľvek mala po ruke.

Volal sa Gustav Schwarzenegger. Vzali sa koncom roka 1945. On mal tridsaťpäť rokov a ona dvadsaťtri. Môjho otca preradili do dediny Thal a vymenovali ho za veliteľa štvorčlennej roty, ktorá bola zodpovedná za dedinu a prilahlý vidiek. Z platu sa dalo sotva vyžiť, ale spolu s ním dostal aj strechu nad hlavou - starú poľovnícku chatu, po našom *Forsthaus*.

Lesný správca, či *Forstmeister* býval na prízemí a *Inspektor* s rodinou bývali na poschodí. Dom môjho detstva, to bola veľmi jednoduchá budova z kameňa a tehál, dostatočne veľká s hrubými stenami a malými oknami, ktoré nás ochránili pred alpskými zimami. Mali sme dve izby a v každej z nich bola piecka na uhlie, ktorou sa vykurovalo a kuchyňa, kde sme jedli, robili si domáce úlohy, umývali sa a hrali sa hry. Teplo v tejto miestnosti zabezpečovala matkina piecka. Nemali sme žiadnu kanalizáciu, sprchu ani splachovaciu toaletu, len niečo na spôsob nočníka. Najbližší prameň bol vzdialený takmer štvrt kilometra a niekto z nás sa musel vždy vydať na cestu, nedbajúc na lejak, alebo husté sneženie. Vodou sme teda šetrili ako sa len dalo. Zohriali sme ju a potom preliali do umývadla, zobrali sme si špongiu alebo košeľu na kúpanie – moja mama sa umyla ako prvá v čistej vode; po nej sa okúpala otec a potom sme sa vystriedali my s Meinhardom. Vôbec nám nevadilo, že sme mali vodu o odtieň tmavšiu, pokiaľ to značilo, že sa vyhneme ceste k prameňu.

Mali sme veľmi jednoduchý drevený nábytok a zopár elektrických lúč. Môjmu otcovi sa páčili kresby a starožitnosti, ale v čase, keď sme vyrastali pre nás boli luxusom, ktorý sme si nemohli dovoliť. Hudba a mačky vniesli do nášho domu príjemné oživenie. Bola to mama, ktorá nám hrala na citare a spievala piesne a uspávanky, ale skutočným muzikantom bol napriek tomu otec. Vedel hrať na všetky dychové a fúkové nástroje: trúbky, krídlovky, saxofóny a klarinety. Tiež komponoval hudbu a dirigoval miestnu žandársku kapelu - ak niekde v štáte zomrel policajný dôstojník, kapela mu zahrála na pohrebe. V lete sme často navštevovali nedeľné koncerty v parku, kde otec dirigoval a občas aj hrával. Väčšia časť našich príbuzných z otcovej strany mala hudobný talent, ale mne ani Meinhardovi sa ho nedostalo.

Nie som si istý, prečo sme chovali mačky namiesto psov – možno preto, že ich milovala moja matka a nič nás nestáli, veď si potravu zadovážili samé. Ale vždy sme mali doma veľa mačiek, ktoré pobehovali dnu a von, chúlili sa tu i tam a znášali nám dole z povaly polomŕtve myši, aby nám predviedli ich skvelé lovecké umenie. Každý mal svoju vlastnú mačku,

ku ktorej sa mohol v noci v posteli pritúliť – to bol náš zvyk. Raz sa stalo, že sme mali sedem mačiek. Milovali sme ich, ale nikdy až príliš, pretože vtedy nikto taký ako veterinár jednoducho neexistoval. Ak bola nejaká mačka na tom moc biedne, pretože bola príliš chorá, alebo príliš stará, čakali sme, kedy zaznie na zadnom dvore výstrel – zvuk pištole môjho otca. Mama, Meinhard a ja sme potom vyšli von a vykopali sme hrob, ktorý sme hore osadili malým krížikom.

Mama mala čiernu mačku, ktorá sa volala Mooki a tejto neustále pripisovala výnimočné schopnosti, hoci nikto z nás nevedel prísť na to, v čom spočívali. Jedného dňa, keď som mal približne desať rokov som sa hádal s mamou, pretože som si nechcel urobiť domáce úlohy. Mooki bola nablízku, ležala schúlená na gauči ako obvykle. Musel som povedať niečo skutočne naduté, pretože mama sa priblížila, aby mi strelila facku. Videl som, čo sa chystá a snažil som sa ju zastaviť, ale namiesto toho som ju udrhel chrptom ruky. Mooki behom sekundy zmizla z gauča - skočila medzi nás a začala ma driapať po tvári. Strhol som ju zo seba a zvrieskol som: „Au! Čo to má byť!?” Mama sa ja sme sa na seba pozreli a vyprskli sme do smiechu napriek tomu, že mi po líci stekala krv. Konečne mala dôkaz o tom, že Mooki je výnimočná.

Po všetkom zmätku, ktorý so sebou priniesla vojna si naši rodičia pre nás najviac želali, aby sme boli vyrovnaní a v bezpečí. Moja mama bola veľká, urastená žena; bola pevná a vynaliezavá a tiež bola tradičnou gazdinou, ktorá udržiavala dom bez jedinej smietky. Vždy zrolovala koberce a potom klesla dole na ruky a kolená a s kefou a mydlom sa pustila drhnúť dlážku, ktorú potom vysušila handrami. Priam fanaticky si dávala záležať na tom, aby boli naše šaty úhladne zavesené, plachty a uteráky precízne poskladané s rohmi, ktoré boli po stranách ostré ako žiletky. Na zadnom dvore nasadila cviklu, zemiaky a strukoviny, aby nás mala čím zasýtiť a na jeseň naložila zaváraniny a kyslú kapustu do hrubých sklenených pohárov, aby sme mali zásoby na zimu. Vždy o pol jednej, keď prišiel otec domov z policajnej stanice, mala mama preňho pripravený obed a inak tomu nebolo ani s večerou, ktorá bola hotová presne o šiestej, kedy sa otec vracal domov.

Mama sa starala aj o financie. Skutočnosť, že pracovala ako úradníčka spôsobila, že bola veľmi usporiadaná a rovnako dobrá bola aj v písaní a v matematike. Každý mesiac, keď otec domov doniesol výplatu, nechala mu päťsto šilingov na vreckové a zvyšok si nechala na zabezpečenie chodu domácnosti. Dohliadala na

všetku rodinnú korešpondenciu a platila mesačné účty. Raz za rok, vždy v decembri, nás mama zobrala na nákup oblečenia. Autobusom sme sa odviezli k obchodnému domu Kastner & Öhler, ktorý bol hneď za najbližším kopcom v Grazi. Táto stará budova mala iba dve alebo tri poschodia, ale v našich predstavách bola veľká ako nákupné centrum Mall of America. Bola vybavená eskalátormi a výt'ahmi v kovovom a sklenom prevedení, vďaka čomu sme pri stúpaní a klesaní mohli všetko pozorovať. Mama nám zvykla nakúpiť iba úplné nevyhnutnosti akými boli tričká, spodnú bielizeň, ponožky a podobne. Nasledujúci deň nám tovar doručili domov v úhl'adných balíčkoch z hnedého papiera....

KAPITOLA 11

Pumping Iron

PUMPING IRON BOL spolovice dokončený, keď Georgeovi došli peniaze. No než by sa mal projektu vzdať, vymyslel radšej exhibičné vystúpenie v niektorej z newyorských galérií umenia, ktoré malo prilákať bohatých sponzorov. Nevedeli sme, či je ten nápad skvelý, alebo úplne od vecí. Príležitosť sa nakoniec chytilo Múzeum amerického umenia vo Whitney, ktoré bolo známe svojimi nekonvenčnými výstavami.

Akcia dostala názov Zrozumiteľný sval: mužské telo v umení a múzeum kvôli nej zostalo otvorené v jeden piatkový večer vo februári 1976. Naša predstava bola, že pôjde o živú exhibíciu, kde vystúpi Frank Zane, Ed Corney a ja s tým, že všade okolo budú rozmiestnené antické sochy a najlepšie diela od Michelangela, da Vinciho a Rodina. Porota zložená z rôznych profesorov a umelcov to mala celé komentovať nielen počas, ale aj po ukončení exhibície. Bolo to vôbec po prvý raz, keď sa viedla seriózna verejná diskusia o význame kulturistiky a bodybuildingu.

George dúfal v účasť niekoľkých stoviek návštevníkov, no napriek snehovej búrke ich v ten večer prišlo vyše 2500 a rad sa ťahal okolo celého bloku. Galéria múzea na štvrtom poschodí bola preplnená ľuďmi, ktorí stáli či sedeli na každom centimetri podlahy. V strede bolo vyvýšené otočné pódium, na ktorom sme sa striedali a predvádzali rôzne pozície.

Približne dve tretiny zúčastnených nikdy predtým kulturistu nevideli. Boli to zástupcovia médií a newyorských umeleckých kruhov:

kritici, zberatelia, mecenáši a avantgardní umelci ako Andy Warhol a Robert Mapplethorpe.

Časopisy People a New Yorker, noviny New York Times a Daily News, tí všetci tam mali svojich reportérov a herečka Candice Bergenová fotila pre reláciu Today. Bola to výborná fotografka a samozrejme veľká krásavica. Zo dňa na deň sa tak z kulturistiky stal módny hit. Podarilo sa nám preraziť zo sveta športu a lacnej zábavy do sveta medzinárodnej popkultúry.

Frank, Ed a ja sme hrdo pózovali v naozajstnej galérii. Chceli sme, aby naša exhibícia bola umelecká, teda s vynechaním najtvrďších a „najmuskulárnejších“ kulturistických póz. Chceli sme, aby každá póza pripomínala sochu, a to najmä preto, že sme boli na otočnom pódiu. Keď prišiel rad na mňa, Charles Gaines komentoval moje štandardné čísla a niektoré „značkové“ pózy, ako napríklad trojštvrťinový záklon. Gaines vtedy povedal: „Arnold je majstrom tejto pózy. Vidíte v nej všetky chrbtové svaly; vidíte aj lýtko; vidíte všetky stehenné svaly.“ Ukončil som svoju desaťminútovku napodobnením Rodinovho Mysliteľa a zožal som veľký aplauz.

Keď sme dopózovali, obliekli sme sa a znova vyšli von, aby sme sa pripojili k diskusii s odborníkmi. Ich rozprávanie bolo mojím spôsobom fascinujúce. Prinajmenšom nám ukázali, že odborné debaty možno viesť skutočne o čokoľvek. Jeden profesor vyhlásil, že toto zhromaždenie bude znamenať „vstup vysoko rozvinutej, nádhernej mužskej formy do oblasti oficiálnej kultúry.“ Ďalší pán tvrdil, že kvôli Vietnamu hľadala Amerika novú definíciu mužnosti, a tou sme sa stali my. Ale potom dal kulturistiku do súvislosti s árijským rasizmom v Európe 20. rokov 20. storočia a vznikom nacizmu, a varoval pred nárastom fašizmu v Spojených štátoch, ktorý by sme mohli symbolizovať. Ďalší profesor prirovnal naše pózy k najhorším gýčom z viktoriánskej éry, za čo ho vypískali.

Celá vec bola samozrejme len maškaráda v mene publicity. Napriek tomu som bol presvedčený, že reči o tele ako o soche mali zmysel. Takto ho charakterizovala aj moja postava Joa Santa z filmu Stay Hungry (Zostaň hladný). Umenie ma fascinovalo a pokiaľ prirovnanie k soche mohlo prilákať ľudí zvonka a pomôcť im kulturistiku pochopiť, tak prečo nie? Čokoľvek bolo lepšie než stereotypná predstava o kulturistoch ako o hlúpych, teplých, narcistických čudáčkoch zviazaných povrazcami svalov.